

Informácie pre Slovenky a Slovákov

žijúcich v rakúskom okolí Bratislavy

Foto © Marek Veříček

baum_cityregion
Mestský región Bratislava a okolie

DATUM 12/2022 (Update #2)

www.baumregion.eu

OBSAH

ÚVOD	5
1. BÝVANIE	6
1.1 Prihlasovacia povinnosť	6
1.2 Právo občanov Slovenska (EÚ) na pobyt	6
1.3 Poplatky	7
1.3.1 Elektrina a plyn	7
1.3.2 Voda	8
1.3.3 Likvidácia odpadu	8
1.3.4 Koncesionárske poplatky („poplatky GIS“)	9
1.4 Dôležité k téme bývanie	10
1.4.1 Príspevok na bývanie	10
1.4.2 Príspevky na vlastné bývanie	10
2 MOBILITA	11
2.1 Motorové vozidlo a vodičský preukaz	11
2.1.1 Osvedčenie o registrácii (Zulassungsbescheinigung)	11
2.1.2 Poistenie	11
2.1.3 Diaľničná známka	12
2.1.4 Predpisy o cestnej premávke, obmedzenia rýchlosti	12
2.2 Verejná doprava / Ponuky udržateľnej mobility	12
2.2.1 Verkehrsverbund Ostregion (Dopravné združenie Východného regiónu)	12
2.2.2 Klimaticket Ö	12
2.2.3 Mobilita v Hainburgu, Kittsee & Wolfsthal	13
3 ZDRAVIE	13
3.1 Zdravotná starostlivosť	13
3.2 Praktickí lekári alebo záchranné služby	13
3.3 Ľudia so zdravotným postihnutím	14
3.4 Covid – Zelený pas (Covid – Grüner Pass)	14
3.5 Občiansky preukaz a podpis mobilným telefónom	14
4 RODINA	15
4.1 Prídavok na dieťa (Familienbeihilfe)	15
4.2 Príspevok na starostlivosť o dieťa (Kinderbetreuungsgeld)	15
4.3 Starostlivosť počas prázdnin / družiny	15
4.4 Rodinné poradne	15
4.5 Rodinná permanentka	16
4.6 Tehotenstvo	16
4.6.1 Preukaz matky a dieťaťa (Mutter – Kind – Pass)	16
4.6.2 Očkovací preukaz	17
4.6.3 Dávka v materstve (Wochengeld)	17
5 VOĽNÝ ČAS A REKREÁCIA	17
5.1 Príroda a šport	17
5.2 Slovenské kluby	18
5.3 Verejnoprospešné činnosti	18
5.4 Náboženstvo	18
6 SPRÁVA A POLITIKA	19

6.1	Štátne zriadenie	19
6.2	Voľby	19
7	BEZPEČNOSŤ	19
7.1	Polícia	19
7.2	Hasiči	19
7.3	Tiesňové volania - čísla	19
8	SOCIÁLNE SLUŽBY	20
8.1	Sociálne poistenie	20
8.1.1	Zdravotné poistenie, e-card elektronická karta	20
8.1.2	Úrazové poistenie	21
8.1.3	Dôchodkové poistenie	21
8.2	Dávka v nezamestnanosti	21
8.3	Minimálne poistenie založené na potrebách	21
8.4	Zdravotné poistenie cezhraničných pracovníkov („pendlerov“)	22
8.5	Sociálne partnerstvo	22
9	VZDELÁVANIE	22
9.1	Školský systém	22
9.2	Školy a materské školy vo Vašom okolí	25
9.3	Vzdelávanie dospelých	25
9.3.1	Kurzy a ponuky	26
9.3.2	Poradenstvo v oblasti vzdelávania	26
9.3.3	Služby Rakúskeho integračného fondu	26
9.3.4	Podpora vzdelávania	26
10	PROFESIA A KARIÉRA	27
10.1	Uznanie odbornej kvalifikácie, nostrifikácia	27
10.2	Hľadanie práce	27
10.3	Nástup do práce v Rakúsku	28
10.3.1	Daňová povinnosť zamestnancov	28
10.3.2	Vyrovnanie dane zo mzdy (tzv. Arbeitnehmerveranlagung alebo Lohnsteuerausgleich)	28
10.3.3	Príspevok na dochádzanie za prácou (Pendlerpauschale)	29
10.4	Samostatne zárobkovo činné osoby	29
10.4.1	Podnikanie slovenských občanov / občanov EÚ	29
10.4.2	Daňová povinnosť pre samostatne zárobkovo činné osoby	30
10.5	Daňová povinnosť pre cezhraničných pracovníkov a iné cezhraničné záležitosti	30
10.6	Kurzy nemčiny	31
11	DOBRÉ VEDIETĚ	32
11.1	Život v obci	32
11.2	Domáce zvieratá	32
11.3	Hluk, čas pokoja	32
11.4	Grilovanie	33
11.5	Hotovosť	33
11.6	Požiarňa ochrana a kominárske práce	33
11.7	Pozdraviť a predstaviť sa susedom	33
11.8	Účasť na živote obce	33
11.9	Miestne poznávacie značky	34
11.10	Tradície	34
11.11	Súkromný pozemok a cestné právo	34

11.12	Parkovacie miesta	34
12	KONTROLNÝ ZOZNAM PRE NOVÝCH OBYVATEĽOV V RAKÚSKU	34
12.1	Pred presťahovaním	35
12.2	Ihneď po presťahovaní	35
12.3	V rámci prvého mesiaca	35
12.4	V rámci prvých mesiacov	35
12.5	Odporúčame	35
12.6	Osobitné situácie	36
12.7	Odkazy na služby občanom v obciach baum	36

ÚVOD

Prepojenie Bratislavy s okolitými rakúskymi obcami a mestami je od pristúpenia Slovenska k Schengenskej dohode koncom roka 2007 stále tesnejšie. Najviac je to viditeľné pri slovenských občanoch, ktorí sa presťahovali do bližšieho i vzdialenejšieho pohraničného územia v Rakúsku: v súčasnosti tu žije okolo 10 000 slovenských občanov. Vďaka tomu je rozvoj regiónu v okolí rakúskych obcí a miest ako sú Kittsee, Hainburg an der Donau a Marchegg v posledných rokoch mimoriadne dynamický. Účelom tejto informačnej brožúry je poskytnúť pomoc a orientáciu, najmä Slovenkám a Slovákom žijúcim v rakúskom okolí Bratislavy, aby dokázali rýchlejšie získať potrebné informácie v novom prostredí. Ide nám predovšetkým o poskytnutie zrozumiteľných odpovedí a pomoc v administratívnych a cezhraničných otázkach.

Cieľovou skupinou sú občania zo Slovenska, ktorí už žijú v rakúskom pohraničnom regióne, alebo sa plánujú usadiť v prihraničných obciach a mestách v okresoch Gänserndorf, Bruck an der Leitha alebo Neusiedl am See. Je potrebné poznamenať, že rakúsky región v okolí Bratislavy je rozdelený na dve spolkové krajiny: Dolné Rakúsko a Burgenlandsko. Silné kompetencie spolkových krajín v Rakúsku vedú v niektorých prípadoch k odlišným predpisom, na ktoré upozorňujeme na príslušných miestach aj v tomto dokumente.

Dokument bol vytvorený ako jeden z výstupov projektov spolufinancovaných z programu EÚ Interreg V-A SK-AT s názvom „Bratislava Územný Manažment (baum2020)“ a „baum_cityregion“. baum_cityregion funguje ako informačné centrum pre cezhraničný mestský región Bratislava - okolie.

Obsah tejto infobrožúrky bol zostavený veľmi dôkladne. Nevieme však ručiť za správnosť, úplnosť a aktuálnosť všetkých jej aspektov. Jednotlivé úrady majú v Rakúsku značnú voľnosť pri posudzovaní niektorých tu uvedených otázok. Naša brožúra je orientačným sprievodcom a je koncipovaná ako prehľadový dokument, ktorý Vám uľahčí vyhľadávanie podrobnejších informácií na prvom mieste. Mnohé z týchto podrobných informácií sú k dispozícii len online v nemčine – v prípade potreby Vám odporúčame použiť programy na automatický preklad, ako napríklad <https://www.deepl.com> alebo <https://translate.google.com/>.

Želáme Vám zaujímavé čítanie,

tím baum-cityregion

(Hlavné mesto SR Bratislava – NÖ.Regional – Wirtschaftsagentur Burgenland)

Kancelária baum v Bratislave:

Uršulínska 6, 2. posch.

811 01 Bratislava

office@baumregion.eu

1. BÝVANIE

1.1 Prihlasovacia povinnosť

Hneď ako sa presťahujete do svojho nového bydliska v Rakúsku, máte povinnosť svoj pobyt do troch dní nahlásiť príslušnému obecnému úradu (Miesto: <https://www.help.gv.at/Portal.Node/hlpd/public/content/behoerden.html>). Prihlásenie pobytu je bezplatné. Je potrebné si so sebou priniesť nasledujúce dokumenty:

- rodný list
- cestovný pas
- potvrdenie vlastníka nehnuteľnosti, ak nie ste vlastníkom bytu alebo domu
- prípadne sobášny list
- prípadne doklady o získaných akademických tituloch

Nahlásenie trvalého / prechodného bydliska je možné aj online na

<https://www.oesterreich.gv.at/landingpages/meldewesen.html>

Viac informácií nájdete na:

https://www.oesterreich.gv.at/themen/dokumente_und_recht/an_abmeldung_des_wohnsitzes/Seite.1180200.html

Rozlišuje sa medzi hlavným a vedľajším bydliskom. Rozhodnutie medzi hlavným (označuje sa aj ako „centrum životných záujmov“ (Lebensmittelpunkt) v danej obci / meste s pobytom dlhším ako 6 mesiacov a pod.) a vedľajším bydliskom môže mať tieto implikácie:

- v prípade, že sa prihlásite na hlavný pobyt, spravidla máte nárok na viaceré „služby“ vo Vašej obci / meste ako sú napr.: miesto pre Vaše deti v materskej škole / na základnej škole
- možnosť účasti na krajských a komunálnych voľbách, ak ste zahlásený na hlavný pobyt
- ak sa prihlásite len na prechodný pobyt, nemusíte prehlasovať auto. Vaše centrum životných záujmov (Lebensmittelpunkt) by sa však nemalo vzťahovať na túto obec.

1.2 Právo občanov Slovenska (EÚ) na pobyt

Občania EÚ sa môžu v Rakúsku zdržiavať v zásade tri mesiace – dotedy nepotrebujú víza a uplatňuje sa tzv. „sloboda usadiť sa“ v krajine počas tohto obdobia.

Pre dlhší pobyt musíte v Rakúsku buď pracovať (ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba), alebo mať dostatočné finančné prostriedky a zdravotné poistenie, alebo byť v Rakúsku na vzdelávacie účely. Do štyroch mesiacov od vstupu do Rakúska musíte požiadať na príslušnej okresnej správe o **osvedčenie o prihlásení (Anmeldebescheinigung)**. Stojí 15 EUR (stav: 2022). Musíte si so sebou priniesť nasledujúce dokumenty:

- občiansky preukaz alebo cestovný pas,
- potvrdenie od zamestnávateľa alebo doklad o samostatnej zárobkovej činnosti, doklad o dostatočných prostriedkoch na živobytie alebo o prijatí do školy alebo vzdelávacej inštitúcie

Po piatich rokoch nepretržitého pobytu v Rakúsku získate právo na **trvalý pobyt**. Následne môžete rovnakým spôsobom požiadať o osvedčenie o trvalom pobyte.

- Formulár je k dispozícii online na:
https://www.bmi.gv.at/302/Formulare/20180901/01_Anmeldebescheinigung_Lichtbildausweis_Aufenthaltskarte_Formular.pdf
- Viac informácií nájdete na:
https://www.oesterreich.gv.at/themen/leben_in_oesterreich/aufenthalt.html
https://www.oesterreich.gv.at/themen/leben_in_oesterreich/aufenthalt/4/Seite.120210.html

Príslušné úrady:

Bezirkshauptmannschaft Neusiedl am See

(Okresná správa Neusiedl am See)

Eisenstädter Straße 1a
7100 Neusiedl am See
Telefón: +43 (0) 57-600/4299
E-mail: bh.neusiedl@bglid.gv.at

Bezirkshauptmannschaft Bruck an der Leitha

(Okresná správa Bruck an der Leitha)

Fischamender Straße 10
2460 Bruck an der Leitha
Telefón: 02162/9025 – 0
E-mail: post.bhbl@noel.gv.at

Bezirkshauptmannschaft Gänserndorf

(Okresná správa Gänserndorf)

Schönkirchner Straße 1
2230 Gänserndorf
Telefón: 02282/9025 – 0
E-mail: post.bhgf@noel.gv.at

1.3 Poplatky

1.3.1 Elektrina a plyn

Ceny elektriny a plynu pozostávajú zo sieťového tarifu prevádzkovateľa siete, ceny energie podľa taríf dodávateľa elektriny alebo plynu a daní a ciel. Na rozdiel od prevádzkovateľov sietí, ktorí sú preddefinovaní, si môžete medzi dodávateľmi elektriny a plynu, ktorí zvyčajne ponúkajú rôzne tarify, vyberať a môžete ich meniť. To vám umožní dosiahnuť najoptimálnejšiu cenu elektriny a plynu pre vašu domácnosť. Pri sťahovaní sa je potrebné uzavrieť zmluvu o dodávke plynu alebo elektrickej energie s dodávateľom podľa Vášho výberu a taktiež zmluvu o používaní s miestnym

prevádzkovateľom siete. Štátny orgán **E-Control** poskytuje podrobnejšie informácie na https://www.e-control.at/en/home_de (aj v angličtine) a kalkulačku taríf na <https://www.e-control.at/en/konsumenten/service-und-beratung/toolbox/tarifkalkulator#/>.

Ak chcete nanovo zaregistrovať, zrušiť registráciu alebo opätovne zaregistrovať dodávku energie (plyn, elektrina, diaľkové vykurovanie), kontaktujte svojho dodávateľa resp. prevádzkovateľa siete:

- obce / mestá v Dolnom Rakúsku na EVN tu: <https://www.evn.at/Kontakt/Kontaktformular.aspx>
- obce / mestá v Burgenlande na Energie Burgenland tu: <https://www.energieburgenland.at/privat.html>

Ak už máte vo Vašom bydlisku k dispozícii elektrinu a plyn, a poskytovateľ energie zostáva ten istý, registráciu je možné vykonať súčasne so zrušením starej registrácie.

Ak vo Vašom bydlisku ešte nie je aktivovaný odber elektriny a plynu, je potrebné dohodnúť si termín aktivácie. Počas prvotnej aktivácie musí byť prítomný nájomca alebo vlastník, prípadne ním poverená osoba (písomne). Je potrebné predložiť preukaz s fotografiou. Prvotné uvedenie do prevádzky je spoplatnené.

Na zrušenie odberu sa zvyčajne vyžaduje písomná výpoveď s výpovednou lehotou. Poskytnite svojmu dodávateľovi energie údaje z elektromera zo dňa odstúpenia od zmluvy a Vašu novú adresu, aby Vaše náklady na energiu mohli byť zaznamenané až do dátumu vypovedania zmluvy a aby Vám mohla byť zaslaná faktúra. Niekedy bývajú údaje z elektromera odčítané prostredníctvom vysielačky danej spoločnosti dodávajúcej energiu.

1.3.2 Voda

Za dodávku vody zodpovedá obec, v ktorej máte bydlisko (<https://www.help.gv.at/Portal.Node/hlpd/public/content/behoerden.html>). Jednotlivé obce zvyčajne vytvárajú združenia dodávateľov vody – prehľad pre Burgenland nájdete na <https://www.wasser-burgenland.at/ueber-uns.html>

1.3.3 Likvidácia odpadu

V Rakúsku sú domácnosti povinné podieľať sa na likvidácii verejného odpadu. Pre nájomcov to zvyčajne robí prenajímateľ. V opačnom prípade registráciu na likvidáciu odpadu vykoná majiteľ alebo nájomca.

Likvidácia / odvoz odpadu je regulovaná odlišne v závislosti od spolkovej krajiny a obce / mesta (tarify, dátumy odvozu odpadu, spôsob separovania odpadu). Obce / mestá sa zvyčajne spájajú do združení. Aj keď nie je jednotne stanovené, dokedy je potrebné registrovať sa na odvoz odpadu, je táto registrácia povinná. Presné informácie dostanete vo Vašej obci, na obecnom / mestskom úrade.

V spolkových krajoch Dolné Rakúsko a Burgenland sa starý papier, sklo (biele a farebné sklo), kov, organický odpad (bio kôš), plast (žlté vrece, žltý kôš), použitý kuchynský tuk a olej (vedro NÖLI, iba v Dolnom Rakúsku) a zmesový odpad zbierajú osobitne. Objemný odpad,

problematické materiály a elektrické spotrebiče sa odovzdávajú v zberných dvoroch, ktorých adresy nájdete vo Vašej obci. Otváracie doby zberných dvorov sú uvedené v pláne likvidácie odpadu. Upozornenie pri príchode do zberného dvora: vjazd do zberného dvora môže byť v niektorých prípadoch kontrolovaný v tom zmysle, že Vám bude umožnená likvidácia odpadu len vtedy, ak máte poznávaciu značku auta z príslušného okresu (obce / mesta).

🇧🇪 Obce na východe v okrese Bruck/Leitha sa spojili a vytvorili Asociáciu pre nakladanie s odpadmi v okrese Bruck / Leitha (GABL, <https://bruck.umweltverbaende.at/?portal=verband&vb=bl>), západné obce vytvorili Asociáciu pre odpad Schwechat (AWS, <https://schwechat.umweltverbaende.at/?vb=sch&portal=verband>) a obce v okrese Gänserndorf vytvorili Asociáciu na ochranu životného prostredia v okrese GÄNSERNDORF (okres G.V.U Gänserndorf, <https://gaenserndorf.umweltverbaende.at/?portal=verband&vb=gf>). Na ich webových stránkach nájdete viac informácií o platných tarifách a dobách odvozu, ako aj o triedení odpadu.

🇩🇪 V Burgenlande sú všeobecné informácie k dispozícii na webovej stránke združenia na odvoz odpadu Burgenländischer Müllverband <https://www.bmv.at/verband/abfallwirtschaft.html>. Zaregistrovať sa môžete na adrese: <https://www.bmv.at/service/online-service/anmeldung.html>

Viac informácií nájdete v nemčine a v angličtine na:

https://www.oesterreich.gv.at/themen/bauen_wohnen_und_umwelt/umzug/5/Seite.180301.html

1.3.4 Koncesionárske poplatky („poplatky GIS“)

Ak máte zariadenie, pomocou ktorého môžete prijímať rozhlasové alebo televízne programy (zariadenie na príjem rádiového signálu), máte povinnosť sa zaregistrovať v spoločnosti Gebühren Info Service (GIS) a platiť poplatky za rádiový / televízny signál. Odmietnutie poskytnúť príslušné informácie (o príjme televízneho / rádiového signálu) môže mať za následok správny trest.

V prípade súkromných domácností sa koncesionárske poplatky vypočítavajú podľa miesta, nie podľa počtu prijímacích zariadení (viacero zariadení na jednom mieste nie je samostatne poplatné). Autorádiá nie je potrebné nahlasovať.

- Online registráciu nájdete na: <https://www.gis.at/anmeldung>.

Príslušný úrad:

Gebühren Info Service GmbH (GIS)
P. O. Box 1000
1051 Viedeň
Zákaznícky servis: 0810 00 10 80

1.4 Dôležité k téme bývanie

1.4.1 Príspevok na bývanie

Na zníženie nákladov na bývanie je v Dolnom Rakúsku a Burgenlande možné požiadať o dotácie a príspevky.

 V Dolnom Rakúsku môžu nájomníci alebo vlastníci podporovaného bývania (byt alebo dom) požiadať o príspevok na bývanie resp. o príspevok na budovu v prípadoch, ak ide o budovy, na ktoré bola žiadaná podpora na bývanie do roku 1993. Výška podpory závisí od obytnej plochy, príjmu a finančnej situácie nájomcov alebo vlastníkov. Obzvlášť podporované sú mladé alebo veľké rodiny.

 V Burgenlande je príspevok na bývanie k dispozícii iba pre nájomcov bytov alebo pre ľudí, u ktorých sa preukáže naliehavá potreba bývania. Výpočet sumy je spojený s ukazovateľmi podobnými ukazovateľom dolnorakúskeho príspevku na bývanie.

- Viac informácií pre Dolné Rakúsko nájdete na tu: http://www.no.e.gv.at/noe/Wohnen-Leben/Foerd_Wohnzuschuss_Wohnbeihilfe.html
- Viac informácií pre Burgenland nájdete tu: <https://www.burgenland.at/themen/wohnen/wohnbeihilfe/>

1.4.2 Príspevky na vlastné bývanie

 Spolková krajina Dolné Rakúsko podporuje finančne výstavbu rodinného domu a kúpu bytov vo viacpodlažných budovách pôžičkou na 27,5 rokov s pevnou úrokovou sadzbou vo výške jedného percenta. Pri tom je potrebné dodržiavať určité ekologické normy a nesmie byť prekročená hranica stanoveného ročného príjmu. Výška príspevku závisí od stavu a udržateľnej výstavby budovy / kúpy bytu a od rodinnej situácie.

 V Burgenlande sa príspevky na výstavbu domu / kúpu bytu vzťahujú na novostavbu, rekonštrukciu a kúpu domu alebo bytu do vlastníctva. Žiadosť môžu podať iba ľudia, ktorí majú svoje hlavné bydlisko v Rakúsku dlhšie ako dva roky.

- Viac informácií pre Dolné Rakúsko nájdete tu: <http://www.no.e.gv.at/noe/Bauen-Neubau/WBF-Eigenheim-10-19.html>
- Viac informácií pre Burgenland nájdete tu: <https://www.burgenland.at/themen/wohnen/wohnbauforderung/>

2 MOBILITA

2.1 Motorové vozidlo a vodičský preukaz

Ak ste sa prihlásili na hlavné bydlisko v Rakúsku je jazda so zahraničnou (slovenskou) poznávacou značkou povolená na maximálne jeden mesiac (30 dní) pre súkromné vozidlá; v prípade služobných vozidiel maximálne dva mesiace. Po tomto období je potrebné vymeniť ŠPZ za rakúsku poznávaciu značku, pri ktorej sa vyžaduje aj rakúske povolenie. Vodičské preukazy vydané v inej krajine EÚ (SK) platia aj v Rakúsku.

Cezhraniční pracovníci môžu používať svoje služobné vozidlá aj v zahraničí, ak sa používajú na dochádzku do práce a z práce alebo prevažne na pracovné účely. Viac informácií nájdete na https://europa.eu/youreurope/citizens/vehicles/cars/company-cars/index_de.htm#shortcut-4 (aj v slovenčine).

2.1.1 Osvedčenie o registrácii (Zulassungsbescheinigung)

Ak je vozidlo po prvýkrát zaregistrované v Rakúsku, je potrebné zaplatiť jednorazovú daň (NoVA, https://www.usp.gv.at/Portal.Node/usp/public/content/steuern_und_finanzen/weitere_steuern_und_abgaben/40988.html) a uzavrieť poistenie zodpovednosti za škodu (Haftpflichtversicherung). Po zadaní do schvaľovacej databázy (alebo zapísaní, https://www.oesterreich.gv.at/themen/freizeit_und_strassenverkehr/kfz/13/Seite.061610.html) a po zaplatení dane NoVA môže byť vozidlo zaregistrované na registračnom úrade (Zulassungsstelle) vo Vašom hlavnom bydlisku, príp. v sídle spoločnosti (<https://www.vvo.at/vvo/vvo.nsf/sysPages/kfz Zulassungsstellenauskunft.html>). Toto miesto je Vaším kontaktným miestom pre otázky týkajúce sa registrácie. Osvedčenie o registrácii stojí okolo 180 EUR.

Majiteľ auta so zahraničnou (slovenskou) poznávacou značkou môže po 30 dňoch (súkromné vozidlo) alebo po dvoch mesiacoch (služobné vozidlo) dostať od daňového úradu pokutu. Následne musí zaplatiť cestnú daň NoVA a vozidlo musí zaregistrovať na registračnom úrade.

- Ďalšie informácie o registrácii nájdete na: https://www.oesterreich.gv.at/themen/freizeit_und_strassenverkehr/kfz/2/Seite.060118.html

2.1.2 Poistenie

Poistenie zodpovednosti musí byť uzatvorené pre vlastné vozidlo, ktoré v prípade nehody pokrýva škody do výšky 7,6 milióna eur. Okrem toho existuje možnosť dobrovoľne uzavrieť čiastočné alebo úplné havarijné poistenie, ktoré v prípade nehody znáša ďalšie náklady. Tu si môžete porovnať tarify rôznych poisťovacích spoločností:

<https://durchblicker.at/autoversicherung/vergleich/fahrzeug>

2.1.3 Diaľničná známka

Ak chcete jazdiť na rakúskych diaľniciach, musíte si pre svoje vozidlo zakúpiť diaľničnú známku (Vignette). V prípade dlhodobejšieho používania diaľnic sa oplatí ročná diaľničná známka (v roku 2023 96,40 EUR). Táto sa dá kúpiť aj online na: <https://www.asfinag.at/maut-vignette/vignette/digitale-vignette/> ako „digitálna diaľničná známka“ / „digitale Vignette“.

2.1.4 Predpisy o cestnej premávke, obmedzenia rýchlosti

V Rakúsku je dovolené jazdiť maximálne 130 km/h na diaľniciach, 100 km/h medzi obcami a v obci 50 km/h. Odporúčame Vám oboznámiť sa pred vstupom do Rakúska podrobnejšie s dopravnými predpismi.

2.2 Verejná doprava / Ponuky udržateľnej mobility

2.2.1 Verkehrsverbund Ostregion (Dopravné združenie Východného regiónu)

Spolkové krajiny Viedeň, Dolné Rakúsko a Burgenland sú súčasťou dopravného združenia Verkehrsverbund Ostregion (VOR, <https://www.vor.at/>), ktorý ponúka jednotné tarify pre železničné a autobusové spoje. Dopravné spoje, cestovný poriadok, ako aj platné ceny lístkov sú k dispozícii online. Plánovač trasy aj za hranice východného regiónu nájdete na tejto linke: A nach B: <https://anachb.vor.at/>.

Verkehrsverbund Ostregion ponúka napríklad ročné cestovné lístky na vybrané trasy. Ďalšou možnosťou je ročný cestovný lístok VOR Klimaticket, ktorý platí na celú sieť trás vo Viedni + Dolnom Rakúsku + Burgenlande. Podrobnejšie informácie nájdete na stránke <https://www.vor.at/tickets/ticketuebersicht/jahreskarte/klimaticket>.

2.2.2 Klimaticket Ö

Na druhej strane existuje možnosť klimatického lístka pre celé Rakúsko. Ide o ročný cestovný lístok na všetky dopravné prostriedky v celom Rakúsku, ktorý zahŕňa diaľkovú dopravu, ako sú ÖBB alebo Westbahn, ako aj miestnu dopravu a verejnú dopravu v mestách (autobusy, električky atď.). Cestovný lístok "Klimaticket Ö" pre celé Rakúsko si môžete zakúpiť online alebo na servisných miestach (821 € mládež a seniory / 1095 € klasiky; údaje platné v roku 2022). <https://www.klimaticket.at/de/#was-ist-das-klimaticket>.

Verejnú regionálnu a diaľkovú železničnú dopravu prevádzkujú Rakúske spolkové železnice (ÖBB, <https://www.oebb.at/>). Plánovač trasy pre ÖBB sa volá Scotty (<https://fahrplan.oebb.at/bin/query.exe/dn?/>, k dispozícii aj ako aplikácia).

2.2.3 Mobilita v Hainburgu, Kittsee & Wolfsthale

Autobusovú linku 901 Bratislava -- Wolfsthal - Hainburg prevádzkoval viac ako 10 rokov ako komerčnú linku Dopravný podnik Bratislava a následne súkromná spoločnosť Slovak Lines, až do jej zrušenia 15.11.2021 kvôli stratovosti.

Od septembra 2022 opäť premáva cezhraničná autobusová linka 901. Táto autobusová linka tak opäť ponúka alternatívu k používaniu auta. Linka 901 premáva z Hainburgu na Dunaji cez Wolfsthal k Mostu SNP v Bratislave, ktorý sa nachádza priamo na okraji Starého mesta. Linka premáva od pondelka do soboty každú hodinu a v nedeľu každé dve hodiny a je súčasťou Integrovaného dopravného systému v Bratislavskom kraji (IDS BK). Jednorazové lístky v cene 2,50 € (od roku 2022) sú k dispozícii u vodiča autobusu alebo v aplikácii "IDS BK" (<https://www.idsbk.sk>).

Viac informácií o tejto autobusovej linke nájdete tu:

- Všeobecné informácie: <https://www.idsbk.sk/oznamy/sys6001yy41d/>
- Cestovný poriadok autobusu 901 (koniec strany): <https://www.idsbk.sk/cestovne-poriadky/regionalne-autobusy/>

V obci Kittsee sa usadil mimoriadne veľký počet slovenských občanov. Kittsee je veľmi dobre napojené na verejnú dopravu.

V obci sa nachádza železničná stanica (trasa Bratislava - Viedeň hlavná stanica), ako aj dobrá autobusová sieť.

Viac informácií o mobilite v Kittsee nájdete tu:

https://www.b-mobil.info/fileadmin/user_upload/Mobilitaetsinfoblaetter/Kittsee.pdf

3 ZDRAVIE

3.1 Zdravotná starostlivosť

Ak hľadáte lekársku ordináciu alebo nemocnicu v prihraničnom regióne, pomôžu vám nasledujúce informácie:

- Vyhľadávanie lekárov - lekárske komory: <https://www.aerztekammer.at/arztsuche>
- Vyhľadávanie kliník – ministerstvo zdravotníctva: <https://kliniksuche.at/>
- Vyhľadávanie domovov dôchodcov: <https://www.pflege.at/seniorenheime>

3.2 Praktickí lekári alebo záchranné služby

Praktickí lekári sú zvyčajne prvým kontaktným miestom pre lekárske otázky. Záchranárov alebo pohotovosť by ste mali kontaktovať iba v naliehavých prípadoch.

3.3 Ľudia so zdravotným postihnutím

 Dolné Rakúsko ponúka širokú škálu podpory ľuďom so zdravotným postihnutím ([http://www.noe.gv.at/noe/Menschen mit Behinderung/Menschen mit Behinderungen.html](http://www.noe.gv.at/noe/Menschen_mit_Behinderung/Menschen_mit_Behinderungen.html)). Začína sa to včasnou podporou a zahŕňa finančné a poradenské služby.

 Burgenland poskytuje prostredníctvom úradu „Behindertenberatung“ (<https://www.burgenland.at/service/landes-ombudsstelle/gesundheits-patientinnen-patienten-und-behindertenanwaltschaft-burgenland/behindertenberatung/>) kontaktné miesto pre osoby so zdravotným postihnutím s radami pre zdravotne postihnutých.

Spolková asociácia pre ľudí so zdravotným postihnutím (ÖZIV) je záujmovým zoskupením pre ľudí so zdravotným postihnutím v Rakúsku. V asociácii ÖZIV sú k dispozícii tréningy a konkrétne projekty.

- Ďalšie informácie nájdete na: <https://www.oeziv.org/>

3.4 Covid – Zelený pas (Covid – Grüner Pass)

Od pandémie koronavírusu existuje takzvaný "Zelený pas" (Grüner Pass), ktorý obsahuje certifikáty preukazujúce, či bol človek očkovaný, vyliečený (prekonal ochorenie) alebo testovaný. V závislosti od platných korona-predpisov sa tento pas môže používať na vstup do reštaurácií, verejných budov alebo kultúrnych inštitúcií a jeho predloženie sa niekedy vyžadovalo ako podmienka vstupu do Rakúska. V súčasnosti - na konci roka 2022 - sa však Zelený pas nevyžaduje ako podmienka pre vstup do Rakúska.

Zelený pas je k dispozícii ako aplikácia pre mobilný telefón. Požadovaný osobný QR kód pre platnosť certifikátu je možné získať v lekárňach a prostredníctvom občianskeho preukazu alebo podpisu v mobilnom telefóne. (<https://www.gesundheit.gv.at/service/meine-zertifikate.html>).

3.5 Občiansky preukaz a podpis mobilným telefónom

Občiansky preukaz je váš právne platný elektronický podpis na internete. Je to ekvivalent vlastnoručného podpisu. Občiansky preukaz je zároveň vašim virtuálnym občianskym preukazom, pomocou ktorého môžete digitálne podpisovať dokumenty (petície za referendum, zmluvy) alebo návrhy zákonov. Vďaka podpisu mobilným telefónom je táto forma digitálneho podpisu možná aj prostredníctvom mobilného telefónu. Aktivácia sa uskutočňuje prostredníctvom FinanzOnline, registračného pracoviska alebo daňového úradu (<https://www.buergerkarte.at>).

4 RODINA

4.1 Prídavok na dieťa (Familienbeihilfe)

Slovenky a Slováci, rovnako ako všetci ostatní občania EÚ žijúci v Rakúsku, majú nárok na rakúske prídavky na deti do veku 24 rokov, ak s nimi žijú v spoločnej domácnosti v Rakúsku (alebo ak sa nachádzajú na mieste odbornej prípravy / vzdelávaní v Rakúsku). Prídavok na dieťa sa neuplatňuje len vtedy, ak dieťa zarába viac ako 10 000 EUR ročne, alebo sa nezúčastňuje na odbornej príprave (vzdelávanie).

- O príspevok na dieťa (Familienbeihilfe) je možné požiadať na daňovom úrade (miesto: <https://www.help.gv.at/Portal.Node/hlpd/public/content/behoerden.html>).
- Ďalšie informácie nájdete tu: https://www.oesterreich.gv.at/themen/familie_und_partnerschaft/familienbeihilfe.html

4.2 Príspevok na starostlivosť o dieťa (Kinderbetreuungsgeld)

O príspevok na starostlivosť o dieťa možno požiadať od momentu narodenia dieťaťa, ak je **hlavné bydlisko** príjemcu a dieťaťa v Rakúsku. Rodičia, ktorí sú zamestnaní a povinne poistení, majú nárok na príspevok na starostlivosť o dieťa. V ich prípade je možné zvoliť si z 2 modelov – model závislý od príjmu (vo výške 80 % posledného príjmu, maximálne 66 EUR za deň) alebo model paušálnej sumy podľa zvolenej dĺžky trvania príspevku na starostlivosť o dieťa (maximálne 34 EUR na deň). Rodičia, ktorí nie sú zárobkovo činní alebo nie sú povinne poistení, majú nárok len na druhý model paušálnej sumy. Tu môžu o príspevok na starostlivosť o dieťa požiadať buď obaja rodičia (456 až 1063 dní od narodenia), alebo jeden z rodičov (365 až 851 dní od narodenia).

- Ďalšie informácie nájdete na: https://www.oesterreich.gv.at/themen/familie_und_partnerschaft/geburt/3/2/3/2/Seite_080613.html#eaKBG

4.3 Starostlivosť počas prázdnin / družiny

Spolkové krajiny Dolné Rakúsko a Burgenland podporujú starostlivosť o deti aj počas prázdnin v družinách (Hort). Obce, rôzne organizácie a združenia potom poskytujú túto starostlivosť počas prázdnin, aby rodičia vedeli lepšie skombinovať prácu a rodinu, v čase keď deti majú v škole voľno / prázdniny.

Informujte sa na obecnom úrade, či je vo Vašej obci k dispozícii starostlivosť o deti počas prázdnin.

4.4 Rodinné poradne

Viac ako 400 rodinných poradní v Rakúsku ponúka informácie na témy: túžba mať deti, tehotenstvo, výchova, starostlivosť, vzdelávanie a komunikácia v rámci rodiny a poskytuje aj kvalifikované poradenstvo v krízových situáciách. Existujú špeciálne ponuky pre tie rodiny, ktoré sa do Rakúska prisťahovali, a to aj v slovenskom jazyku.

- Ďalšie informácie nájdete na tomto odkaze: <https://www.familienberatung.gv.at/>

4.5 Rodinná permanentka

Rodinná permanentka tzv. „Familienpass“ je bezplatná karta výhod a služieb pre všetky rodiny (bez ohľadu na štátnu príslušnosť) a platí až do dovŕšenia 18. roku najmladšieho dieťaťa. Rodinná permanentka v Dolnom Rakúsku zahŕňa viac ako 800 partnerských spoločností a rodinná permanentka v Burgenlande zahŕňa viac ako 350 partnerov.

Držitelia rodinných permanentiek môžu využívať rôzne zľavy v označených zariadeniach v iných spolkových krajinách. Rodiny z Dolného Rakúska môžu využiť aj ponuky partnerských regiónov z okolia Bratislavy, Trnavy a českej Vysočiny.

- Ďalšie informácie k rodinnej permanentke v Dolnom Rakúsku nájdete na: <https://familienpass.at/>
- Ďalšie informácie k rodinnej permanentke v Burgenlande nájdete na: <https://www.familienland-bgld.at/familienpass/>
- Ďalšie informácie k ponukám zo Slovenska nájdete na: <https://rodinne-pasy.sk>, k ponukám z Česka na: <http://vysocina.rodinsepasy.cz/>

Príslušný úrad:

Amt der Burgenländischen Landesregierung

Úrad krajinskej vlády Burgenlandu
Oddelenie rodiny (Referat für Familie)
Telefón: 057-600/2536 / 057-600/2785
E-mail: post.a9-familie@bgld.gv.at

Amt der NÖ Landesregierung
Úrad dolnorakúskej krajinskej vlády
Oddelenie sociálnych vecí a medzigeneračnej podpory (Abteilung Soziales und Generationenförderung)
Telefón: 02742/9005-1-9005
E-mail: familienpass@noel.gv.at

4.6 Tehotenstvo

4.6.1 Preukaz matky a dieťaťa (Mutter – Kind – Pass)

Preukaz matky a dieťaťa sa používa na preventívnu zdravotnú starostlivosť o tehotné ženy, pre novorodencov a deti. Sprevádza nastávajúcu matku počas tehotenstva a po narodení až do piateho roku dieťaťa dôležitými lekárskymi vyšetreniami, ktoré môžu u zazmluvnených lekárov so zdravotnými poisťovňami využívať bezplatne. Vyšetrenia s preukazmi matiek a detí sú

predpokladom poberania plného rodičovského príspevku (Kinderbetreuungsgeld) a neskôr aj príspevku na dieťa (Elternbeitrag).

Podľa zákona sú v Rakúsku deti obvykle od narodenia poistené spolu s jedným zo svojich rodičov (matkou alebo otcom). Samostatné zdravotné poistenie má dieťa len vtedy, ak ho matka alebo otec nemajú.

- Bližšie informácie nájdete tu:
https://www.oesterreich.gv.at/themen/familie_und_partnerschaft/geburt/5/Seite.082201.html

4.6.2 Očkovací preukaz

Spolu s preukazom matky a dieťaťa (Mutter – Kind – Pass) dostanete aj samostatnú „knižku“ - očkovací preukaz. Očkovacie preukazy sú k dispozícii u praktických lekárov, v lekárňach alebo vo verejnom očkovačom centre. Slovenské očkovacie preukazy môžete používať aj v Rakúsku.

4.6.3 Dávka v materstve (Wochengeld)

Tehotné ženy nesmú pracovať osem týždňov pred a po narodení dieťaťa z dôvodu ochrany materstva. Namiesto toho dostávajú od zdravotných poisťovní týždenný príspevok. Platí to len pre budúce matky zamestnané v Rakúsku.

- Ďalšie informácie nájdete na:
https://www.oesterreich.gv.at/themen/familie_und_partnerschaft/geburt/5/1/Seite.082100.html#AllgemeineInformationen

5 VOĽNÝ ČAS A REKREÁCIA

5.1 Príroda a šport

Turistické portály spolkových krajov Dolného Rakúska a Burgenlandu poskytujú prehľad o rozmanitých možnostiach, ktoré ich regióny ponúkajú. Či už je to pešia turistika, cyklistika alebo kúpanie – tu nájdete zaujímavé miesta a trasy vo Vašom okolí. V Rakúsku je množstvo národných a prírodných parkov, ktoré si Vás podmania svojím nedotknutým charakterom. Ak máte trvalý pobyt v Rakúsku, oplatí sa kúpiť si turistické karty, ako je napríklad „Niederösterreich Card“, pretože jednorazové vstupy sú v porovnaní so Slovenskom oveľa drahšie.

- Ďalšie informácie pre Dolné Rakúsko nájdete na:
<https://www.niederösterreich-card.at>
- Ďalšie informácie pre Burgenland nájdete na:
<https://www.burgenland.info/erleben/sportlich-aktiv>

5.2 Slovenské kluby

„Kulturní klub Čechu a Slováků v Rakousku“ je nezisková organizácia, ktorá ponúka platformu pre českých a slovenských občanov v Rakúsku. Tu je uvedené veľké množstvo slovenských klubov v Rakúsku, najmä vo Viedni a okolí: <http://www.kulturklub.at/vereine.html>.

Od januára 2017 sa každoročne v januári koná rakúsko-slovenský susedský ples. Viac informácií o tejto udalosti nájdete v aktuálnom oznámení na Facebooku.

5.3 Verejnoprospešné činnosti

Verejnoprospešné angažovanie sa (v rôznych spolkoch) má v Rakúsku dlhú tradíciu. Takmer polovica ľudí žijúcich v Rakúsku sa dobrovoľne angažuje v neziskových organizáciách. Rozlišujeme medzi dobrovoľníctvom (neformálnou alebo formálnou v organizácii) a verejne- prospešnou činnosťou, pri ktorej človek vykonáva neplatenú verejnú funkciu – napríklad v obci, v cirkvi alebo ako predseda združenia. Takmer 50 percent ľudí, ktorí sa prisťahovali do Rakúska sa aktívne zapája do verejnoprospešných činností buď na dobrovoľnej báze alebo vo výkone verejnej funkcie.

V mnohých obciach / mestách je možné byť členom v dobrovoľnom hasičskom zbore alebo v združeniach skrášľovania alebo obnovy obce. Organizácie poskytujúce pomoc, ako je „Rotes Kreuz“, „Charitas“, „Volkshilfe“ alebo „Hilfswerk“ sa potešia, ak sa budete dobrovoľne angažovať.

Na dobrovoľníckom webe (<https://www.freiwilligenweb.at/nuetzliches/>) sú uvedené organizácie a združenia, ktoré hľadajú podporu. Rakúsky integračný fond vydal brožúru o dobrovoľníckej práci (https://www.integrationsfonds.at/fileadmin/user_upload/Freiwilligenbroschuere.pdf) najmä pre ľudí, ktorí sa sťahujú do Rakúska.

Výkon funkcie vo verejnom záujme v zastupiteľstve

Ak chcete pomôcť pri formovaní politiky a priamo zastupovať záujmy vašich spoluobčanov, môžete sa uchádzať o pozíciu obecného radcu. Obecná rada je voleným zastupiteľským orgánom obce. Rôzne témy (napr. financie, šport a voľný čas, kultúra, mládež, otázky integrácie, atď.) sa riešia v rôznych výboroch alebo pracovných skupinách a potom sa predkladajú obecnej rade na rozhodnutie. Aby ste mohli vykonávať túto činnosť, musíte mať najmenej 18 rokov, byť buď rakúskym občanom alebo pochádzať z krajiny EÚ a mať hlavné bydlisko v obci, v ktorej ste kandidátmi. Vo väčšine prípadov je táto pozícia vykonávaná na báze dobrovoľnej činnosti.

5.4 Náboženstvo

V Rakúsku je náboženská sloboda. Cirkvi môžu od svojich členov požadovať cirkevný poplatok (napr. vo výške 1,1 % platu v katolíckej cirkvi). Nie je to daň v presnom zmysle slova, ale pre členov je povinná. Vystúpiť z náboženskej komunity môžete na okresnej správe. Treba na to predložiť preukaz s fotografiou a napr. aj krstný list.

6 SPRÁVA A POLITIKA

6.1 Štátne zriadenie

Rakúsko je **federálny spolkový štát**. Výsledkom je, že množstvo vecí nie je regulovaných na úrovni celého Rakúska, ale na úrovni spolkovej krajiny, okresu alebo obce. Preto existuje mnoho zákonov a nariadení, ktoré sa uplatňujú napríklad len v Burgenlande, ale nie v Dolnom Rakúsku.

Rakúsko je aj **sociálnym štátom**. Ľudia žijúci a pracujúci v Rakúsku dostávajú v mnohých situáciách podporu od štátu. Občania EÚ, t. j. aj Slovenky a Slováci majú v týchto záležitostiach väčšinou rovnaké postavenie ako rakúski občania. Využívajú sociálne dávky, ako sú zdravotné, úrazové a dôchodkové poistenie alebo rôzne prídavky.

6.2 Voľby

Ako občania EÚ sa môžete zúčastňovať komunálnych volieb a volieb do Európskeho parlamentu. Pri iných voľbách sa vyžaduje rakúske občianstvo (napr. vo voľbách do národnej rady alebo do krajinských snemov).

7 BEZPEČNOSŤ

7.1 Polícia

Verejnú bezpečnosť v Rakúsku zabezpečujú policajné stanice na rôznych úrovniach. Spolkový úrad kriminálnej polície pôsobí v celom Rakúsku a stará sa o hlavné úlohy. Polícia je rozdelená na oddelenia krajinskej polície, okresných policajtov a policajné inšpekcie obcí na najnižšej úrovni.

- Ďalšie informácie nájdete na: <https://www.polizei.gv.at/>

7.2 Hasiči

Mimo veľkých miest s profesionálnymi hasičskými zbormi je v takmer v každej obci vo vidieckych oblastiach dobrovoľný hasičský zbor (FF), ktorý závisí od zapojenia obyvateľov. Môžete sa do nich napríklad zapojiť ako aktívny člen alebo prispieť na ich činnosť finančne, a tak spolufinancovať hasičský zbor a jeho výkon.

7.3 Tiesňové volania - čísla

- Európske tiesňové volanie: 112
- Hasiči: 122
- Polícia: 133
- Lekárska pohotovostná služba: 141
- Záchranná služba: 144
- Zdravotné číslo: 1450

8 SOCIÁLNE SLUŽBY

8.1 Sociálne poistenie

Povinné poistenie (Pflichtversicherung)

V Rakúsku sú všetci zamestnanci povinne poistení, preto majú vlastné číslo poistenia a majú automaticky nárok na zdravotné, úrazové a dôchodkové poistenie. Výnimkou sú zamestnané osoby s platom pod hranicou minima (485,85 EUR mesačne v roku 2022). V takom prípade existuje len úrazové poistenie; zdravotné a dôchodkové poistenie je možné uzavrieť na dobrovoľnej báze (**dobrovoľné samopoistenie** za približne 464,42 EUR pre osoby zamestnané na minimálny úväzok 68,59 EUR mesačne. Platnosť údajov v roku 2022). Dobrovoľné dôchodkové poistenie môžu za určitých podmienok uzavrieť aj iné osoby bez povinného poistenia.

- Viac informácií o povinnom poistení nájdete na tu: https://www.oesterreich.gv.at/themen/menschen_mit_behinderungen/rehabilitation/1/Seite.1170130.html
- Viac informácií k dobrovoľnému poisteniu (ÖGK) nájdete tu: <https://www.gesundheitskasse.at/cdscontent/?contentid=10007.851005&portal=oegkbportal>

8.1.1 Zdravotné poistenie, e-card elektronická karta

Každá zdravotne poistená osoba dostane osobnú elektronickú kartu, tzv. e-card, ktorú je potrebné predložiť pri každej návšteve lekára. Po presťahovaní sa do Rakúska by sa mali najmä osoby zamestnané na minimálny úväzok (geringfügig Beschäftigte), osoby pracujúci na zmluvu o dielo (WerkunternehmerInnen, Werkvertrag) ako aj rodinní príslušníci poistenej osoby hlásiť na príslušnom úrade zdravotného poistenia, aby dostali číslo poistenca a elektronickú kartu e-card. Rodinní príslušníci môžu byť v systéme zdravotného poistenia poistení spoločne.

(https://www.oesterreich.gv.at/themen/familie_und_partnerschaft/lebensgemeinschaften/Seite.580006.html#mit).

V prípade rakúskeho pracovnoprávneho vzťahu (u rakúskeho zamestnávateľa) už nie je možné, aby slovenskí občania s hlavným pobytom v Rakúsku bezplatne využívali zdravotné služby na Slovensku. V tomto prípade si musia všetky zdravotné služby, okrem urgentných návštev lekára (pohotovosť), na Slovensku zaplatiť.

- Viac informácií o elektronickej karte nájdete na: <https://www.chipkarte.at/cdscontent/?contentid=10007.678532&viewmode=content>
- Viac informácií o poistných službách pre cezhraničných pracovníkov nájdete v kapitole 8.4

8.1.2 Úrazové poistenie

V prípade pracovného úrazu alebo choroby z povolania pokrýva úrazové poistenie (AUVA) náklady pre zamestnancov, samostatne zárobkovo činné osoby, školákov, študentov a osobitne chránené osoby, ako sú členovia organizácií poskytujúcich pomoc.

Úrazové poistenie sa často ponúka v materských a základných školách, ako napríklad „úrazové poistenie detí a žiakov“ od Niederösterreichische Versicherung (NV). Riziku nehody sa v Rakúsku všeobecne venuje veľká pozornosť. V materských a základných školách sa preto zdôrazňuje zodpovednosť zákonných zástupcov.

- Viac informácií o úrazovom poistení nájdete tu:
https://www.oesterreich.gv.at/themen/gesundheit_und_notfaelle/unfall/1/Seite.2891400.html

8.1.3 Dôchodkové poistenie

Ak platili občania EÚ (Slovenky a Slováci) zamestnaní v Rakúsku viac ako rok príspevky na dôchodkové poistenie, majú podľa rakúskeho práva nárok na vyplácanie dôchodku. Ak sú doby poistenia v Rakúsku kratšie ako jeden rok, pripočítajú sa tieto k dôchodku v krajinách, v ktorých bol/a zamestnanec dlhšie poistený.

- Viac informácií o nárokoch na dôchodok v zahraničí nájdete tu:
https://www.oesterreich.gv.at/themen/arbeit_und_pension/pension/Seite.270218.html
- Viac informácií o právach na dôchodok všeobecne nájdete tu:
https://www.oesterreich.gv.at/themen/arbeit_und_pension/pension.html

8.2 Dávka v nezamestnanosti

Účelom dávky v nezamestnanosti je poskytnúť príspevok na živobytie pre nezamestnaných počas obdobia hľadania práce. Nárok na dávku v nezamestnanosti má každá osoba, ktorá je zaregistrovaná na úrade práce Arbeitsmarktservice (AMS), je nezamestnaná, ochotná a schopná pracovať, pracovala určitý čas a odviedla príspevky na poistenie v nezamestnanosti (52 týždňov za posledné dva roky pri prvej žiadosti, 28 týždňov pri opakovanej žiadosti a 26 týždňov pre osoby mladšie ako 25 rokov), a to za predpokladu, že nebola vyčerpaná maximálna dĺžka poberania dávky v nezamestnanosti.

- Viac informácií nájdete na:
- <https://www.ams.at/arbeitsuchende/arbeitslos-was-tun/geld-vom-ams/arbeitslosengeld>
- https://www.oesterreich.gv.at/themen/steuern_und_finanzen/unterstuetzungen_bzw_beihilfen_fuer_arbeitsuchende_sowie_arbeitgeber/1/1/Seite.3610011.html

8.3 Minimálne poistenie založené na potrebách

Občania EÚ v Rakúsku majú nárok na minimálne poistenie založené na potrebách, ak sú zamestnaní v Rakúsku, alebo ak v Rakúsku žili dlhšie ako päť rokov.

- Viac informácií nájdete na:
<https://www.oesterreich.gv.at/themen/soziales/armut/3/2/Seite.1693906.html>

8.4 Zdravotné poistenie cezhraničných pracovníkov („pendlerov“)

Cezhraniční pracovníci, tzv. cezhraniční „pendleri“ sú väčšinou poistení v tej krajine EÚ, v ktorej pracujú. Rodinní príslušníci cezhraničných pracovníkov majú tiež nárok na plnenie poistenia v krajine zamestnania poistenca. Pri využívaní plnenia od poskytovateľa zdravotného poistenia existuje sloboda výberu – napríklad na lekársku starostlivosť má nárok buď od poskytovateľa poistenia v krajine bydliska (t.j. v krajine pobytu) alebo v krajine zamestnania.

Na uplatnenie nároku na zdravotné služby v príslušnej zdravotnej poisťovni v krajine bydliska musí poistenec preukázať nárok vo forme osvedčenia o pobyte (formulár S1 alebo pre niektoré poisťovne bývalý formulár E 106). Ak by sa to malo vzťahovať iba na rodinných príslušníkov, vyžaduje sa formulár S1/E 109.

V prípade existujúceho slovenského poistenia (napr. z dôvodu pracovného pomeru na Slovensku) je možné lekárske služby v Rakúsku využívať bezplatne len vtedy, ak Vám bola vydaná rakúska elektronická zdravotná e-card. Tá sa žiada cez príslušnú zdravotnú poisťovňu formulárom S1.

- Viac informácií o sociálnej ochrane v zahraničí nájdete tu:
https://europa.eu/youreurope/citizens/work/unemployment-and-benefits/country-coverage/index_de.htm (aj po slovensky)
- Viac informácií o cezhraničnom zdravotnom poistení nájdete tu:
https://europa.eu/youreurope/citizens/health/when-living-abroad/health-insurance-cover/index_de.htm (aj po slovensky)

8.5 Sociálne partnerstvo

Osobitná forma spolupráce sa prejavuje v sociálnom partnerstve, kde zamestnávateľské a zamestnanecké organizácie spoločne riešia otázky pracovnej politiky. V rámci partnerstva sa napríklad uzatvárajú kolektívne právne zmluvy o mzdách v jednotlivých odvetviach.

Viac informácií nájdete tu: https://www.sozialpartner.at/?page_id=127

9 VZDELÁVANIE

9.1 Školský systém

V Rakúsku sa vyžaduje, aby deti a dospelávajúci vo veku od 6 do 15 rokov (t. j. deväť školských rokov) absolvovali **povinnú školskú dochádzku**. Platí to pre všetky deti, ktoré sú v Rakúsku najmenej jeden semester (šesť mesiacov). Či chodia do školy, alebo sa učia doma, je osobným rozhodnutím rodičov. Pred nástupom do školy musia deti vo veku päť a viac rokov navštevovať materskú školu najmenej jeden rok (**povinná predškolská príprava**).

Školská dochádzka od deviatej triedy nie je povinná. Ak však žiak nenavštevuje školu, musí ako súčasť **povinného vzdelávania** namiesto toho absolvovať odborné vzdelávanie (napr. učňovské vzdelávanie).

Od školského roku 2018/19 prebiehajú v rakúskom systéme kurzy na zlepšovanie nemčiny pre žiakov / žiačky s nedostatočnými alebo slabými znalosťami nemčiny. V rámci zápisu do školy sa v prípade potreby uskutoční výber do špeciálnych tried s posilnenou výučbou nemčiny alebo do bežných tried s posilneným vyučovaním nemčiny, ak žiaci / žiačky nedokážu (plnohodnotne) navštevovať bežné triedy. Viac informácií nájdete tu:

<https://www.bmbwf.gv.at/Themen/schule/schulpraxis/ba/sprabi/dfk.html>.

Z uvedeného dôvodu je veľmi dôležité, aby tie deti, ktoré dosiahnu školský vek, mali možnosť rozprávať po nemecky. Z uvedeného dôvodu odporúčame zvážiť návštevu materskej školy v Rakúsku už pred povinným rokom predškolskej prípravy.

Vysvedčenia a potvrdenia o školskej dochádzke detí v anglickom / v nemeckom preklade pomáhajú zaradiť deti do správneho školského stupňa.

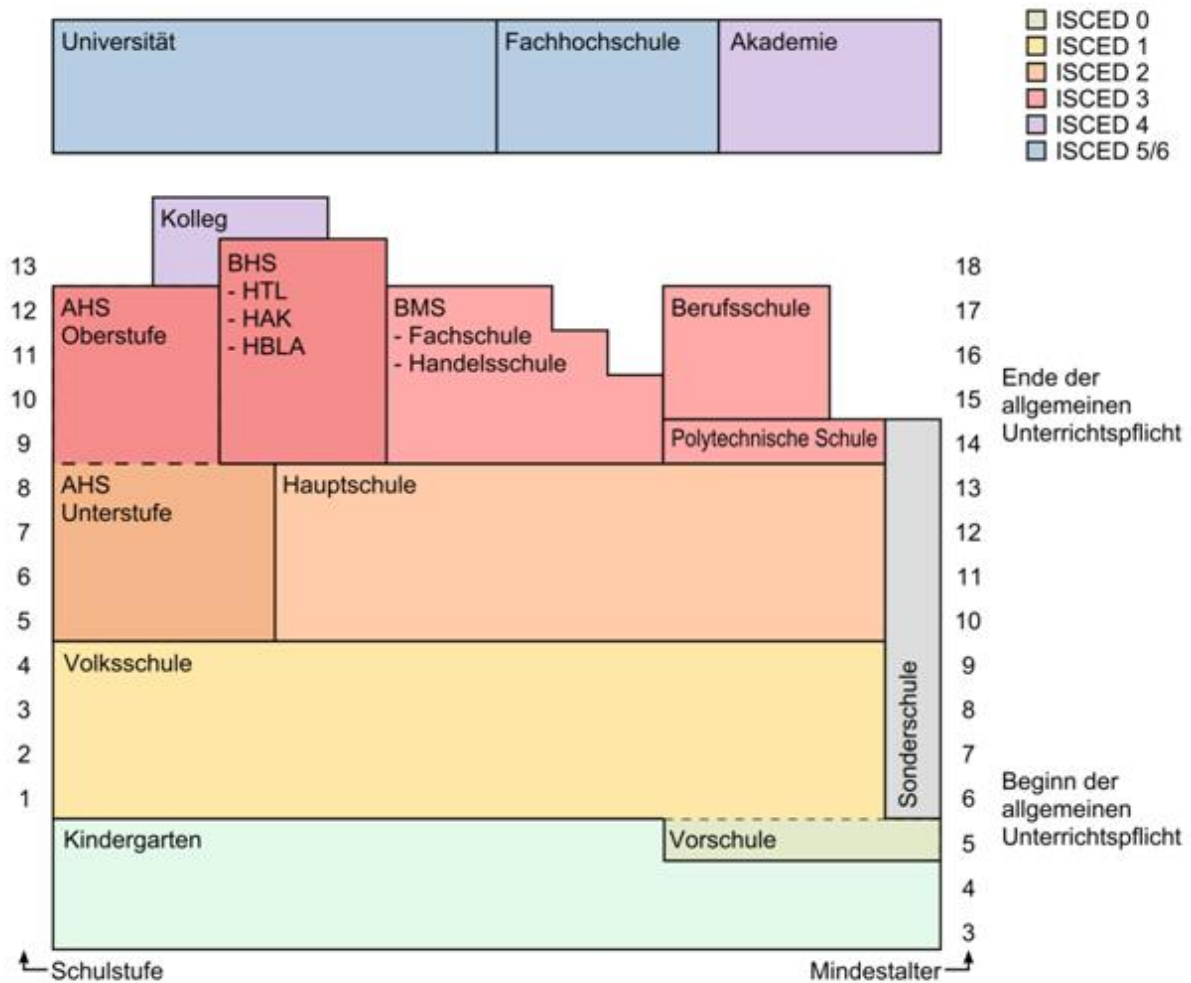
Zoznam štátnych **sviatkov** (školské voľno pre všetky deti) a cirkevných sviatkov (školské voľno pre deti určitých náboženských vierovyznaní) nájdete na

<https://www.bmbwf.gv.at/Themen/schule/schulpraxis/termine/feiertage.html>.

V Burgenlande tiež nie je škola 11. novembra (Martinstag/Martini),

v Dolnom Rakúsku 15. novembra (Leopolditag).

Nasledujúci obrázok zobrazuje školský systém v Rakúsku:

Universität / Univerzita

Fachhochschule / Vysoká odborná škola

Akademie / Akadémia

Kolleg / Školy abiturientských štúdií

AHS Oberstufe / Všeobecná stredná škola (Všeobecnovzdelávacia škola) – vyšší stupeň

BHS (HTL, HAK, HBLA) / Vyššia odborná škola – vyššia technická škola, obchodná akadémia, vyššia spolková škola

BMS (Fachschule, Handelsschule) / Stredná odborná škola (odborná škola, obchodná škola)

Berufsschule / Odborné učilište

Polytechnische Schule / Polytechnická škola

Ende der allgemeinen Unterrichtspflicht / Koniec všeobecnej povinnej dochádzky

AHS Unterstufe / Všeobecná stredná škola (Všeobecnozdelávacia škola) – nižší stupeň
Hauptschule / Druhý stupeň ZŠ (Hlavná škola)
Volksschule / Prvý stupeň ZŠ (Ľudová škola)
Sonderschule / Osobitná škola
Beginn der allgemeinen Unterrichtspflicht / Začiatok všeobecnej povinnej školskej dochádzky
Kindergarten / Materská škola
Vorschule / Predškola (Prípravka v škole)
Schulstufe / Školský stupeň
Mündesalter / Minimálny vek (na vstup do školy)

*(Zdroj: Thomas G. Graf – osobne vektorizovaný, predloha: bitmapa od Thomasa G. Grafa:
Školský systém v Rakúsku.png, pôvodný autor, <https://de.wikipedia.org/w/index.php?curid=6494717>)*

- Viac informácií nájdete na online portáli <https://www.bildungssystem.at/> (aj v angličtine)

9.2 Školy a materské školy vo Vašom okolí

Odporúčame získať informácie ohľadne umiestnenia detí v škole alebo v materskej škole dostatočne vopred, najlepšie ešte pred presťahovaním sa do Rakúska. V spolkových krajinách je k dispozícii dostatok materiálov, ktoré ponúkajú dobrý prehľad o predškolských a školských zariadeniach vo Vašom okolí. (Dolné Rakúsko: <http://schulfuehrer.asn-noe.ac.at/Search>
 Burgenland: <https://www.bildungserver.com/schulfuehrer/>)

Aj príslušný obecný úrad Vám môže pomôcť v prípade otázok ohľadne mimoškolských zariadení ako sú jasle (pre deti do troch rokov), materské školy (pre deti od troch do šiestich rokov) alebo školské družiny (do 14 rokov). Existuje možnosť výberu medzi štátnymi a súkromnými materskými školami (Dolné Rakúsko: [http://www.noe.gv.at/noe/Kindergaerten-Schulen/Kindergaerten in NOE.html](http://www.noe.gv.at/noe/Kindergaerten-Schulen/Kindergaerten_in_NOE.html), Burgenland: <https://www.burgenland.at/themen/bildung/kinderbildung-und-betreuung/>). Miesta v materských školách sa pridelujú deťom mladším ako päť rokov podľa dostupnosti a miesto je povinné pre deti od piatich rokov (povinná predškolská príprava). Na tento účel však musí byť aspoň jeden rodič prihlásený na hlavné bydlisko v danej obci.

9.3 Vzdelávanie dospelých

Portál vzdelávania dospelých (<https://erwachsenenbildung.at/>) Ministerstva školstva (aj v angličtine) ponúka prehľad o vzdelávaní dospelých.

9.3.1 Kurzy a ponuky

Ponuky ďalšieho vzdelávania od spolkových krajín nájdete v príslušných databázach

(Dolné Rakúsko: <https://www.bildungsangebote.at/Kurs-Suche>

 Burgenland: <https://bukeb.weiterbildung.at/index>). V súčasnosti je v Dolnom Rakúsku ponúkaných okolo 4 800 kurzov a podujatí a viac ako 630 v Burgenlande. Služba úradu práce tiež vedie databázu ďalšieho vzdelávania (<https://www.weiterbildungsdatenbank.at/>).

9.3.2 Poradenstvo v oblasti vzdelávania

Spolkové kraje Dolné Rakúsko a Burgenland ponúkajú aj bezplatné poradenstvo v oblasti vzdelávania, ktoré je možné využiť online, telefonicky alebo osobne na kontaktnom mieste (kontaktné miesta v Dolnom Rakúsku: <https://www.bildungsberatung-noe.at/standorte/>, <https://menschenundarbeit.at/> a v Burgenlande: <https://www.bib-burgenland.at/>).

9.3.3 Služby Rakúskeho integračného fondu

Rakúsky integračný fond (ÖIF) je kompetentným kontaktným miestom pre „novopristaňovalcov“ do Rakúska a poskytuje poradenstvo v oblasti vzdelávacích ponúk, jazykových kurzov a aj množstvo ďalších informácií. V Eisenstadte Vám poradí zodpovedný zamestnanec integračného centra v Burgenlande. V Dolnom Rakúsku sa môžete ohlásiť v integračnom centre v St. Pölten alebo Wiener Neustadt. Všetky aspekty výučby nemčiny (kurzy, skúšky, právne požiadavky atď.) sú prehľadne uvedené online na jazykovom portáli:

<https://sprachportal.integrationsfonds.at/english>

- Ďalšie informácie nájdete na stránkach fondu
 - ÖIF Dolné Rakúsko: <https://www.integrationsfonds.at/niederoesterreich/>
 - ÖIF Burgenland: <https://www.integrationsfonds.at/burgenland>
- a ÖIF anglicky: <https://www.integrationsfonds.at/en/home/>.

9.3.4 Podpora vzdelávania

S cieľom poskytnúť všetkým občanom rovnaké vzdelávacie príležitosti bez ohľadu na ich finančnú situáciu, spolkové kraje Dolné Rakúsko a Burgenland ponúkajú širokú škálu podporných programov na podporu vzdelávania.

Podpora vzdelávania v Dolnom Rakúsku (NÖ Bildungsförderung NEU)

Dolnorakúska podpora vzdelávania je finančná podpora pre ľudí, ktorí sa zúčastňujú na odbornom vzdelávaní a ktorí majú hlavné bydlisko v Dolnom Rakúsku najmenej šesť mesiacov. Preberá časť nákladov na financovanie ich vzdelávania.

Existujú aj ďalšie osobitné vzdelávacie programy podpory vzdelávania v Dolnom Rakúsku, ako napr. kontrola ďalšieho vzdelávania zamestnancov bez formálnej odbornej kvalifikácie, prípravné kurzy na skúšku odbornej prípravy alebo kvalifikácie v oblasti digitalizácie (osobitný program Arbeitswelt 4.0). Osobitný program “NÖ Lehre PLUS” podporuje špeciálne kvalifikačné opatrenia súbežne s učňovským vzdelaním.

- Viac informácií nájdete na:
http://www.noe.gv.at/noe/Arbeitsmarkt/Foerderung_noeBildungsfoerderung.html

Podpora zamestnancov v Burgenlande

Príspevok na financovanie kvalifikácie pokrýva náklady na kurzy ďalšieho vzdelávania, pokiaľ úrad práce (AMS) finančné prostriedky neposkytuje. Ďalšiu podporu ponúkajú osobitné podporné programy ako „ArbeitnehmerInnen 50+“, učňovská dotácia a príspevok na bývanie pre učňov.

- Viac informácií nájdete na:
<https://www.burgenland.at/themen/arbeit/arbeitnehmerfoerderung/>

10 PROFESIA A KARIÉRA

10.1 Uznanie odbornej kvalifikácie, nostrifikácia

Nadobudnuté odborné vzdelanie (získaná kvalifikácia v zahraničí) je možné v Rakúsku nostrifikovať. Vo Viedni a Wiener Neustadt existujú kontaktné miesta, ktoré poskytujú bezplatné poradenstvo a podporu aj počas procesu posudzovania zahraničnej odbornej kvalifikácie (<https://www.anlaufstelle-erkennung.at/anlaufstellen#noe>). V oblasti uznávania odbornej kvalifikácie (<https://www.berufsanerkennung.at/>) poskytuje poradenstvo aj Rakúsky integračný fond. Uznanie zahraničných titulov (**nostrifikácia**) stojí 150 EUR (stav: 2022).

Ďalšie informácie nájdete na:
<https://www.bmbwf.gv.at/Themen/HS-Uni/Studium/Anerkennung/Nostrifizierung.html>

10.2 Hľadanie práce

Služba úradu práce (AMS, <https://www.ams.at/arbeitsuchende/arbeitslos-was-tun/jobsuche-online-und-mobil>) ponúka online burzu pracovných miest s voľnými pracovnými miestami (vrátane sezónnych a učňovských, ako aj prázdninových), a tiež poskytuje tipy na úspešné vyhľadávanie pracovných miest, napríklad cez profesijný kompas (<https://www.berufskompas.at/startseite-desktop/>).

Zoznam súkromných búrz pracovných miest nájdete na:
https://www.oesterreich.gv.at/themen/arbeit_und_pension/jobboersen_und_stellenangebote/Seite.2880120.html. Voľné miesta vo verejnej službe nájdete na Burze pracovných miest Rakúskej republiky na tejto webovej stránke: <https://bund.jobboerse.gv.at/sap/bc/jobs/>.

Ak ste občanom Slovenskej republiky a ste nezamestnaní, mali by ste už pred odsťahovaním sa do Rakúska oznámiť Úradu práce na Slovensku, že si budete hľadať prácu v Rakúsku. Aj v prípade hlavného pobytu v Rakúsku môžete mať za určitých okolností nárok na dávku v nezamestnanosti zo Slovenska. V takom prípade kontaktujte prosím regionálny úrad AMS (kontaktné miesta: <https://www.ams.at/organisation/adressen-und-telefonnummern>).

AMS môžete požiadať aj o dávky v nezamestnanosti alebo o pomoc v núdzi.

10.3 Nástup do práce v Rakúsku

Keď začnete pracovať v Rakúsku, musí Vás zamestnávateľ zaregistrovať v Sociálnej poisťovni. Odvtedy ste **povinne poistení v Rakúsku**. Pri nástupe do zamestnania sa zvyčajne dohodne mesačná skúšobná doba. Zamestnanci na plný úväzok majú v zásade právo na **25 dní dovolenky** za rok.

Pracovná zmluva a doklad o poskytovaní služieb

Pracovné zmluvy sa v zásade nemusia uzatvárať písomne, môžu sa uzatvárať aj ústne. Zamestnanci však majú právo na vydanie dokladu o poskytovaní služieb zamestnávateľom. Musia v ňom byť uvedené príslušné práva a povinnosti.

- Viac informácií nájdete tu:
https://www.arbeiterkammer.at/beratung/arbeitsrecht/Arbeitsvertraege/Arbeitsvertrag_und_Dienstzettel.html

10.3.1 Daňová povinnosť zamestnancov

Daň z príjmu sa odpočíta z hrubej mzdy zamestnancov vo forme dane zo mzdy a zamestnávateľ ju odvádza daňovému úradu.

Dodatočné informácie: Formulár L1i je relevantný pre žiadosť o neobmedzenú daňovú povinnosť v Rakúsku (môže byť eventuálne potrebný pre slovenských občanov žijúcich a pracujúcich v Rakúsku. Usmernenie: Ak sa viac ako 90 % príjmov dosiahne v Rakúsku, predpokladá sa neobmedzená daňová povinnosť v Rakúsku):

https://service.bmf.gv.at/service/anwend/formulare/show_mast.asp?Typ=SM&CIFRM_STICH_W_ALL=1i&searchsubmit=/ (príslušné formuláre nájdete na spodnom linku aj v slovenčine ako podporu pri vyplňaní nemeckej verzie formulárov:

https://service.bmf.gv.at/service/anwend/formulare/show_mast.asp?s=slowakisch&Typ=SM&Styp=SPR)

10.3.2 Vyrovnanie dane zo mzdy (tzv. Arbeitnehmerveranlagung alebo Lohnsteuerausgleich)

Zamestnanci si môžu podať tzv. vyrovnanie dane zo mzdy, aby si znížili daň zo mzdy, ktorú je potrebné zaplatiť, napríklad odpisom rôznych nákladov, osobitných výdavkov a mimoriadneho zaťaženia. V niektorých prípadoch je vyrovnanie zdanenia zamestnancov povinné, napríklad ak má jeden zamestnanec dva zdaniteľné príjmy.

Vyrovnanie dane zo mzdy tzv. „Lohnsteuerausgleich alebo Arbeitnehmerveranlagung“ (<https://www.finanz.at/steuern/lohnsteuerausgleich/>) je možné urobiť ihneď po predložení ročného výkazu príjmov od zamestnávateľa daňovému úradu, t. j. najneskôr od februára nasledujúceho roka. O vyrovnanie dane zo mzdy môžete požiadať kedykoľvek v priebehu piatich rokov na daňovom úrade alebo online (<https://finanzonline.bmf.gv.at/fon/>). Ak však do konca júla nebolo vyrovnanie dane zo mzdy predložené, daňový úrad môže pre zamestnanca vykonať zdanenie aj bez žiadosti.

Pri prvom vyrovnaní dane zo mzdy dostanete od daňového úradu **daňové číslo**.

10.3.3 Príspevok na dochádzanie za prácou (Pendlerpauschale)

Zamestnanec môže zamestnávateľa požiadať o paušálny **príspevok na dochádzanie za prácou** tzv. Pendlerpauschale s cieľom vrátenia časti cestovných nákladov medzi bydliskom a prácou. Vymeriavacím základom príspevku je v zásade použitie verejnej dopravy a vzdialenosť medzi bydliskom a prácou. Za určitých podmienok prispieva Dolné Rakúsko dochádzajúcim za prácou dodatočne vyplácaním „pomoci pri dochádzaní za prácou / tzv. Pendlerhilfe“ a spolková krajina Burgenland „príspevkom na cestu za prácou Fahrtkostenzuschuss“.

- Viac informácií o paušálnom príspevku na dochádzanie za prácou nájdete na: <https://www.bmf.gv.at/themen/steuern/arbeitnehmerinnenveranlagung/pendlerfoerderung-das-pendlerpauschale/allgemeines-zum-pendlerpauschale.html>;
a o príspevkoch pre dochádzajúcich jednotlivých spolkových krajín nájdete tu: https://www.oesterreich.gv.at/themen/steuern_und_finanzen/sonstige_beihilfen_und_foerderungen/1/Seite.450912.html

10.4 Samostatne zárobkovo činné osoby

10.4.1 Podnikanie slovenských občanov / občanov EÚ

V rámci slobody pobytu môžu Slovenky a Slováci (občania EÚ) v Rakúsku podnikať neobmedzene. Avšak pre niektoré odvetvia je potrebné mať rakúske občianstvo.

Pri registrácii podnikateľskej činnosti je príslušná Okresná správa (Bezirkshauptmannschaft), v poradnej funkcii k nej je príslušná Hospodárska komora Rakúska (WKO). V prípade živností (jednoosobovej spoločnosti s ručením obmedzeným) je možné aj založenie firmy online na portáli Služieb pre podnikateľov (Unternehmensportal / USP) Ministerstva hospodárstva (<https://www.usp.gv.at/Portal.Node/usp/public/content/gruendung/egrueundung/269403.html>).

Na registráciu je potrebný mať k dispozícii podpis mobilom (<https://www.buergerkarte.at/aktivieren-handy.html>).

- Viac informácií nájdete na https://www.wko.at/service/wirtschaftsrecht-gewerberecht/Gewerbeausuebung_durch_Auslaender_mit_Standort_in_Oesterre.html

Príslušné úrady:

Bezirkshauptmannschaft Neusiedl am See
(Okresná správa Neusiedl am See)
Eisenstädter Straße 1a
7100 Neusiedl am See
Telefón: +43 (0) 57-600/4299
E-mail: bh.neusiedl@bgld.gv.at

Bezirkshauptmannschaft Bruck an der Leitha
(Okresná správa Bruck an der Leitha)
Fischamender Straße 10
2460 Bruck an der Leitha
Telefón: 02162/9025 – 0
E-mail: post.bhbl@noel.gv.at

Bezirkshauptmannschaft Gänserndorf
(Okresná správa Gänserndorf)
Schönkirchner Straße 1
2230 Gänserndorf
Telefón: 02282/9025 – 0
E-mail: post.bhgf@noel.gv.at

10.4.2 Daňová povinnosť pre samostatne zárobkovo činné osoby

Samostatne zárobkovo činné osoby sú zodpovedné za platenie dane z príjmu. Výška dane závisí od zdaniteľného ročného príjmu. Ak presiahne 11 000 EUR ročne, príjem sa musí zdaňovať. Na tento účel je potrebné vyžiadať si od daňového úradu daňové číslo. V nasledujúcom roku sa daňovému úradu musí predložiť daňové priznanie.

- Viac informácií o priznaniach k dani z príjmu nájdete na:
<https://www.help.gv.at/Portal.Node/hlpd/public/content/227/Seite.2270200.html>

10.5 Daňová povinnosť pre cezhraničných pracovníkov a iné cezhraničné záležitosti

Ako cezhraniční pracovníci sa nazývajú tí daňovníci, ktorí majú svoje bydlisko v blízkosti hraníc a zároveň majú príjmy zo závislej pracovnej činnosti na druhej strane štátnej hranice. Podstatným predpokladom na posúdenie toho, či je niekto cezhraničný pracovník je každodenná cesta / návrat z miesta výkonu práce do bydliska, a teda prekročenie hraníc. Cezhraniční pracovníci tzv. „pendleri“ môžu byť tí, ktorí majú svoje bydlisko v Rakúsku a prechádzajú hranice za účelom práce do zahraničia (napr. na Slovensko), ako aj tie osoby, ktoré sú zamestnané v Rakúsku, a do svojho „zahraničného“ bydliska (bydlisko na Slovensku) sa vracajú prekročením hraníc .

Medzi Rakúskom a Slovenskom existuje dohoda o zamedzení dvojitého zdanenia (https://www.wko.at/service/steuern/Doppelbesteuerungsabkommen_mit_der_Slowakei_-_Ueberblick.html), v ktorej je okrem iného stanovené, že krajina, v ktorej sa zdaňuje príjem, je tá krajina, v ktorej sa vykonáva práca zo závislej činnosti – t. j. krajina, v ktorej je osoba zamestnaná, má právo na zdanenie. Používa sa takzvaná „metóda výnimky s výhradou progresie“. V dôsledku tejto výnimky sa nevyberá žiadna daň z príjmu v krajine bydliska, t. j. v krajine, v ktorej má zamestnanec hlavné bydlisko (v tomto prípade: Rakúsko). Daň zo zahraničia nemôže byť započítaná.

Príjmy zo závislej pracovnej činnosti (nie podnikateľskej činnosti) podliehajú v zásade zdaneniu v tej krajine, kde je pracovná činnosť vykonávaná (krajina výkonu práce – základné pravidlo). V krajine bydliska sa uplatňuje zdanenie v týchto prípadoch:

- ak sa zamestnanec zdržiava v krajine výkonu práce nie viac ako 183 dní (menej ako) počas príslušného kalendárneho roku
- a príjmy nie sú platené zamestnávateľom alebo zamestnávateľovi, ktorý má sídlo v krajine výkonu práce
- a ak finančné náhrady (odmeny) nepredstavujú výdavky podniku, prevádzky alebo stálej prevádzky zamestnávateľa v krajine výkonu práce

- Dôležité: „cezhraničné zamestnávanie“ (https://www.wko.at/service/steuern/Steuerliche_Besonderheiten_bei_grenzueberschreitender_Arbei.html), tu neplatí 183 dňové pravidlo, krajina výkonu práce má právo zdaňovania od prvého dňa

Pri súkromných podnikateľoch (samostatne zárobkovo činné osoby) platí, že krajina pobytu má právo zdaňovania celého zisku – príjmy z prevádzok v iných krajinách sú však zdanené tam.

Dividendy, úroky a licenčné poplatky sú zdanené v krajine bydliska. Nehnuteľný majetok sa zdaňuje v krajine, v ktorom sa tento majetok nachádza.

- Viac informácií pre cezhraničných pracovníkov („pendlerov“) v nemčine nájdete tu:
 - WKO: <https://www.wko.at/service/steuern/steuerliche-besonderheiten-beschaeftigung-grenzgaenger.html>
 - BMF: <https://www.bmf.gv.at/themen/steuern/arbeitnehmerinnenveranlagung/lohnsteuer-mit-auslandsbezug/einkuenfte-nichtselbststaendige-arbeit-mit-auslandsbezug.html>
 - Formular L17 (Príjmy zo závislej činnosti vykonávanej v zahraničí; aj po slovensky): https://service.bmf.gv.at/service/anwend/formulare/show_mast.asp?Typ=SM&CIFRM_STICHW_ALL=L+17&searchsubmit=Suche
- Viac informácií pre cezhraničné samostatne zárobkovo činné osoby v nemčine nájdete tu: <https://www.wko.at/service/steuern/internationales-steuerrecht.html>

Na zamedzenie dvojitého zdanenia sa aplikujú dve metódy:

- Metóda započítania dane: znamená v zásade to, že sa daň v krajine výkonu práce započíta do dane v krajine bydliska
- Metóda oslobodenia od dane s výhradou progresie: v rámci tejto metódy oslobodzuje krajina bydliska z dane tie príjmy, ktoré vznikli v inej krajine. Avšak ostatné časti príjmu zdaňuje vo výške dane, aká by sa aplikovala keby neboli príjmy oslobodené od dane

V otázkach daní Vám odporúčame kontaktovať daňového poradcu!

10.6 Kurzy nemčiny

Vysoké školy vzdelávania dospelých (Volkshochschulen) v Burgenlande a Dolnom Rakúsku ponúkajú kurzy a jazykové certifikáty nemčiny ako cudzieho jazyka na rôznych úrovniach. Kurzy nemeckého jazyka a prekladateľské služby ponúkajú certifikovaní tréneri (Viedenský inštitút hospodárskeho rozvoja / „Wirtschaftsförderungsinstitut“) v obciach Kittsee, Berg, Wolfsthal a v celom okrese Neusiedl am See a Bruck an der Leitha. Združenie „Integračný a jazykový inštitút Hainburg“ (HAINBURG INstitut, (<https://www.hainburgin.at/>)) ponúka kurzy nemčiny „na mieru šité“ pre Slovákov.

Viac informácií nájdete na VHS Burgenland: <https://www.vhs-burgenland.at/>
a VHS Dolné Rakúsko: <https://www.vhs-noe.at/>

11 DOBRÉ VEDIETĚ

11.1 Život v obci

Na

https://www.oesterreich.gv.at/themen/bauen_wohnen_und_umwelt/leben_in_der_gemeinde/1.html si môžete prečítať základné pravidlá platné vo Vašej obci, ktoré sa týkajú susedského „spolužitia“. Môžu to byť pravidlá týkajúce sa činností v dome alebo na záhrade (kosenie trávniku, umývanie auta atď.), odpratávanie snehu a povinné posýpanie v zime, chovanie psov alebo likvidáciu odpadu. Obce tiež môžu ustanoviť prepisy na ochranu životného prostredia, napríklad aby sa predišlo obťažovaniu hlukom, prachom či zápachom. Nájdete tu aj kontaktné údaje a otváraciu dobu obecného úradu.

11.2 Domáce zvieratá

V Rakúsku sa za chov psov v zásade musí platiť daň zo psa („Hundesteuer“). Na tento účel musí byť pes zaregistrovaný na obecnom úrade a musí mu byť pridelená psia „známka“. V prípade presťahovania treba prehlásiť aj psa. Väčšina rakúskych obcí má predpisy týkajúce sa povinných náhubkov a vôdzok.

 V Dolnom Rakúsku sa obci musí nahlásiť pes (rasa), pri ktorom je väčší predpoklad ohrozenia ľudí („bojové psy“). Vzťahuje sa na nich prísnejšia povinnosť používať náhubok a vôdzku.
 Takéto ustanovenia v Burgenlande neexistujú.

Pri cestovaní po EÚ so psami, mačkami a fretkami sa vyžaduje preukaz domáceho zvieratá (pas domáceho zvieratá / tzv. „Pet Passport“). Dá sa vybaviť u veterinára alebo na Univerzite veterinárskeho lekárstva (Veterinärmedizinische Uni). Pre všetky ostatné domáce zvieratá neexistujú žiadne takéto povinnosti.

- Kontrolný zoznam pre vstup do krajiny s domácimi zvieratami nájdete tu: https://www.oesterreich.gv.at/themen/bauen_wohnen_und_umwelt/umzug/2/2/Seite.180615.html
- Viac informácií o chove domácich zvierat nájdete tu: https://www.oesterreich.gv.at/themen/freizeit_und_strassenverkehr/haustiere.htm

11.3 Hluk, čas pokoja

Ak je to možné, vyhnite sa nadmernému hluku kedykoľvek počas dňa. Prísnejšie normy na hluk sa každopádne uplatňujú počas bežných období odpočinku (v noci, v nedeľu a vo sviatok). V Rakúsku nie sú stanovené žiadne zákonné časy pokoja – sú regulované odlišne v závislosti od obce. Vo všeobecnosti je nočný pokoj medzi 22:00 hod. a 06:00 hod.. Čas pokoja sa zvyčajne musí dodržiavať aj od soboty popoludnia do nedele.

Čas pokoja a osobitné časy, v ktorých nie je povolené napr. **kosenie trávniku**, si stanovujú taktiež obce.

V prípade ak nastane rušenie nadmerným hlukom, je zvyčajne dobré hovoriť priamo s dotknutými susedmi, aby sa našlo uspokojivé riešenie. Ak sa to nepodarí, môžete sa obrátiť na políciu, okresnú správu alebo obecný úrad a podať sťažnosť.

- Viac informácií nájdete na:
https://www.oesterreich.gv.at/themen/bauen_wohnen_und_umwelt/stoerungen_durch_nachbarn/Seite.3190010.html

11.4 Grilovanie

Pri grilovaní mäsa by sa mal brať ohľad na susedov, aby nedošlo k šíreniu nepríjemného zápachu.

11.5 Hotovosť

V Rakúsku sa veľa platí v hotovosti. Platba prostredníctvom debetných a kreditných kariet nie je všade možná. Napríklad v mnohých hostincoch môžete platiť iba v hotovosti.

11.6 Požiarna ochrana a kominárske práce

Z dôvodov požiarnej ochrany nesmú byť všeobecne prístupné schody, chodby, podkrovia a suterény v bytových domoch zablokované takými objektmi, ako sú nábytok, bicykle alebo detské kočiare. Vysoko horľavé predmety (napr. papier, noviny alebo matrace) sa môžu skladovať iba v byte. Osobitne obozretne sa má nakladať s horľavinami ako sú vykurovací olej, benzín alebo propánový plyn.

Kominári musia mať vždy prístup ku komínom alebo k vykurovacím systémom. Dátumy inšpekcií a vymetania komínov sú zverejnené. Uvedená služba je povinná a zväčša spoplatnená aj vtedy, ak ju zákazník nevyužije.

11.7 Pozdraviť a predstaviť sa susedom

Keď sa presťahujete na vidiek alebo do menšieho mestečka, je bežné osobne sa predstaviť svojím susedom. Všeobecne platí, že pozdraviť ľudí na ulici je súčasťou priateľského prístupu v menších mestách a na vidieku – aj keď sa nepoznáte.

11.8 Účasť na živote obce

Účasť na tradičných podujatiach je dobrou príležitosťou na to, aby ste sa „prihlásili“ ku komunite Vášho nového bydliska. Na festivaloch organizovaných dobrovoľným hasičským zborom sa okrem toho zvykne vyberať aj finančný príspevok („Spende“) na činnosť hasičského zboru.

Existuje veľa spôsobov, ako sa vo svojom voľnom čase zapojiť do dobrovoľných činností (napr. v miestnych kluboch, v hasičskom zbore dobrovoľníkov, v obecnej rade, ...). Ďalšie podrobnosti sú súhrnne uvedené v bode 5.3. Charitatívne činnosti.

11.9 Miestne poznávacie značky

Ak si v krátkom čase zaregistrujete poznávaciu značku auta na nové bydlisko, môže to podporiť integráciu a akceptáciu v obci.

11.10 Tradície

Napríklad: Spev na 6. januára (sviatok Troch kráľov / „Heilige Drei Könige“) je kresťanskou tradíciou. Deti chodia od domu k domu a zbierajú príspevky na charitatívne účely.

11.11 Súkromný pozemok a cestné právo

Na súkromný pozemok sa vo všeobecnosti nesmie vstúpiť. Platí to napríklad aj pre poľnohospodárske polia, ktoré nie sú oplotené. Podobne sa nesmú zbierať poľné a podobné plodiny pestované na súkromnom majetku.

Na lesné cesty môžu na druhej strane v záujme slobody pohybu vstúpiť všetci. Pre jazdu na bicykli v lesoch však často existujú obmedzenia alebo zákazy jazdy. Napríklad je z bezpečnostných dôvodov zakázané bicyklovať na turistických trasách Königswarte / Hainburg.

11.12 Parkovacie miesta

Parkovacie miesta na verejných priestranstvách môžu využívať všetci, najmä pozdĺž miestnych ulíc, pokiaľ nie sú označené ako súkromné parkovacie miesta.

12 KONTROLNÝ ZOZNAM PRE NOVÝCH OBYVATEĽOV V RAKÚSKU

Odporúčame prejsť si kontrolné zoznamy o práci a bývaní v Rakúsku pre občanov EÚ na https://www.oesterreich.gv.at/themen/bauen_ohnen_und_umwelt/umzug/2/2.html. Nájdete tu niekoľko usmernení k témam ako je príchod do Rakúska, pobyt, práca, dane, prihlásenie do sociálneho zabezpečenia, prihlásenie motorových vozidiel / vodičských preukazov, bývanie, dokumenty a doklady, rodinné prídavky, povinná školská dochádzka, domáce zvieratá a ďalšie právne normy.

Rakúsky integračný fond tzv. „Österreichische Integrationsfonds“ (pozri bod 9.3.3) je kontaktným miestom pre všetkých nových obyvateľov a obyvateľky v Rakúsku.

V nasledujúcom kontrolnom zozname nájdete témy zoradené podľa naliehavosti. Nie je možné zaručiť úplnosť informácií.

12.1 Pred presťahovaním

- Prečítať si informácie
- Získať informácie o voľných miestach v materských školách / základných školách (pozri bod 9.2)
- Ak plánujete výstavbu vlastného domu: obráťte sa na obec
- V prípade potreby si zakúpte vopred rakúsku diaľničnú známku (2.1.3)
- V prípade potreby sa informujte o kurzoch nemčiny (9.3.3)

12.2 Ihneď po presťahovaní

- Prihláste sa na hlavné bydlisko do 3 dní po presťahovaní, dostanete potvrdenie o prihlásení (1.1)
- Prihláste deti do materskej / základnej školy (9.2)
- Ak pracujete na Slovensku: vyžiadajte si formulár S1/E106 (8.4)
- Oboznámte sa s pravidlami triedenia odpadu (1.3.3), nariadeniami špecifickými pre obec (11.1) a neformálnymi pravidlami spoluzitia v malých rakúskych komunitách (11).
- Ak máte v domácnosti televízor alebo rádio, zaregistrujte sa v Gebühren Info Service (GIS) (1.3.4)
- Uzatvorte poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú na vozidle a zaplaťte jednorazovú daň (NoVA) na daňovom úrade (2.1)
- Získajte informácie o zdravotnej starostlivosti vo Vašom okolí (vrátane praktického lekára) (3.1)
- Keď staviate dom: prvé uvedenie do prevádzky pre elektrinu a plyn, registrácia na odvoz a likvidáciu odpadu na obecnom úrade (1.3.3)

12.3 V rámci prvého mesiaca

- Najneskôr 30 dní po prihlásení hlavného bydliska: zaregistrujte osobné vozidlo na registračnom úrade (osvedčenie o registrácii) (2.1)
- Informujte sa o možnosti príspevku pri dochádzaní do práce (10.3.3)
- Požiadajte o prídavky na dieťa na daňovom úrade (4.1)

12.4 V rámci prvých mesiacov

- Do 4 mesiacov od vstupu do krajiny: požiadajte okresnú správu o osvedčenie o prihlásení (na získanie práva pobytu na viac ako 3 mesiace). Ak na to zabudnete, okresná správa Vás požiada, aby ste to urobili čo najskôr (1.2)

12.5 Odporúčame

- Porovnajzte sadzby poskytovateľov elektrickej energie a plynu, aby ste prípadne prešli na výhodnejšiu ponuku (1.3.1)

- Informujte sa o ponuke verejnej dopravy (2.2)
- Získajte informácie o vyrovnaní dane z príjmu (zdanenie zamestnanca) (10.3.2)
- Založte si bankový účet

12.6 Osobitné situácie

- Uznanie odborného vzdelania / nostrifikácia: osobitné kontaktné miesta a Rakúsky integračný fond poskytujú poradenstvo (10.1)
- Hľadanie práce: AMS ponúka online burzu pracovných miest a profesijný kompas. Pomáhajú aj súkromné burzy pracovných miest (10.2)
- Plánovaná samostatná zárobková činnosť: informujte sa o obmedzeniach (napr. v obchodnej komore), zaregistrujte spoločnosť na okresnej správe (10.4.1)
- V prípade tehotenstva: o rodičovský príspevok (Kinderbetreuungsgeld) je možné požiadať od narodenia dieťaťa (4.2)

12.7 Odkazy na služby občanom v obciach baum

Dolnorakúske baum-obce severne od Dunaja:

Eckartsau: <https://marktgemeinde-eckartsau.at/buergerservice/>

Engelhartstetten: <http://www.engelhartstetten.at/Buergerservice/Einrichtungen>

Lasseo: <https://www.lasseo.at/system/web/news.aspx?menuonr=226582469>

Marchegg: <https://www.marchegg.at/de/Buergerservice>

Dolnorakúske baum-obce južne od Dunaja:

Bad Deutsch-Altenburg: <https://www.bad-deutsch-altenburg.gv.at/Buergerservice/Gemeindeservices/>

Berg: <https://www.gemeindeberg.at/Buergerservice/Gemeindeservices>

Hainburg an der Donau: <https://www.hainburg-donau.gv.at/Buergerservice/Gemeindeservice>

Hundsheim: <https://www.hundsheim.gv.at/Buergerservice/Gemeindeservices>

Petronell-Carnuntum: <https://www.petronell.at/Buergerservice/Gemeindeservices>

Prellenkirchen: <http://www.prellenkirchen.gv.at/Buergerservice/Gemeindeservices>

Wolfsthal: <https://www.wolfsthal.gv.at/Buergerservice/Gemeindeservices>

Burgenlandské baum-obce:

Deutsch Jahrndorf: <https://www.deutsch-jahrndorf.at/services/>

Edelstal: <https://edelstal.gv.at/aktuelles.html>

Kittsee: <https://www.kittsee.at/buergerservice/>

Pama: <http://www.gemeinde-pama.at/>

Poznámka k 2. aktualizácii 2022: Táto aktualizovaná brožúra je k dispozícii len vo formáte PDF.

Tiráž

NÖ.Regional.GmbH

Purkersdorfer Straße 8/1/4, 3100 St. Pölten, Austria

Hlavné mesto SR Bratislava

Primaciálne nám. 1, 814 99 Bratislava, Slovakia

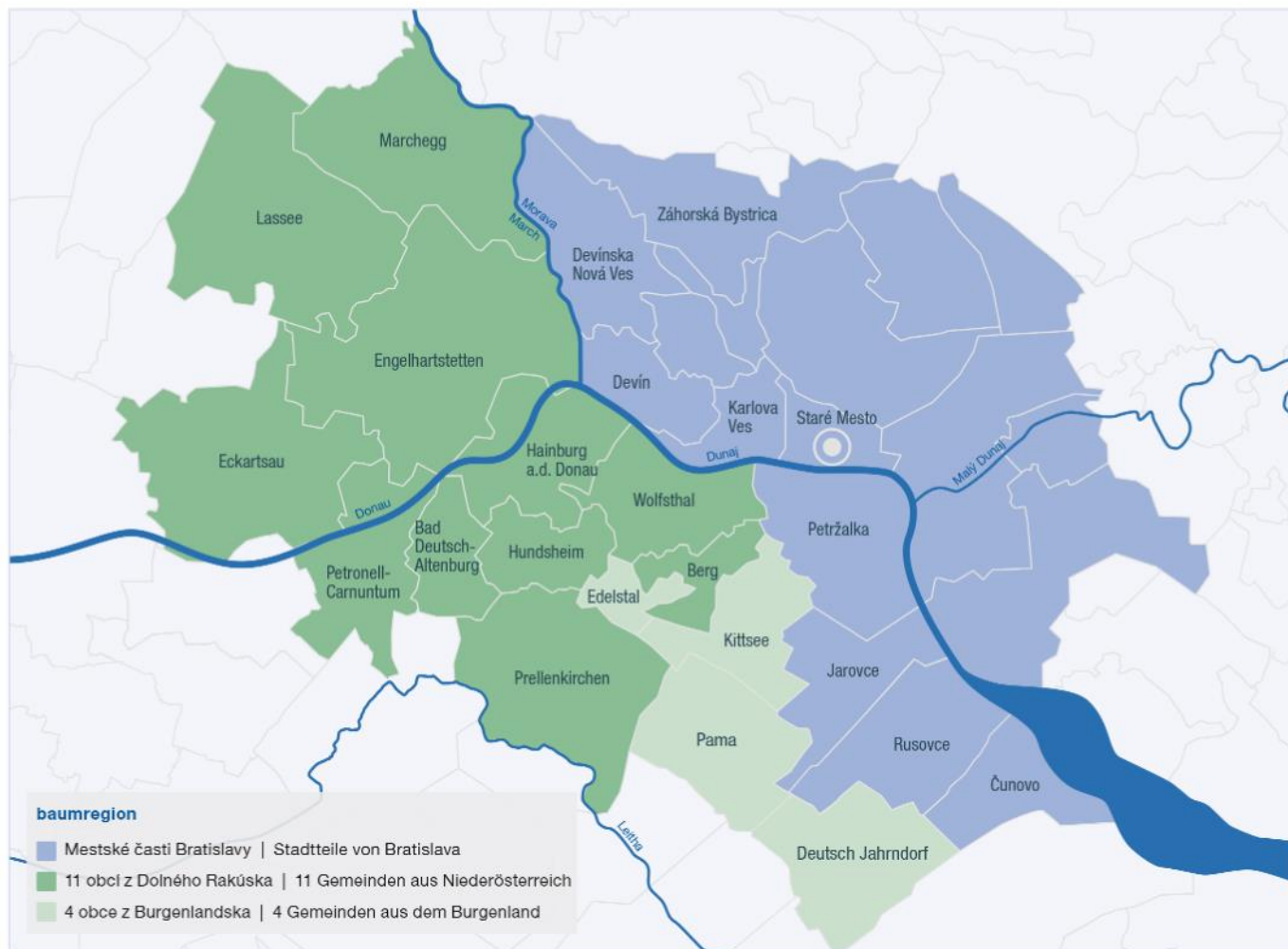
Wirtschaftsagentur Burgenland GmbH

Marktstraße 3, 7000 Eisenstadt, Austria

Kontaktné osoby: Mag. Christian Berger, Mgr. Pavla Štefkovičová
office@baumregion.eu

Spracovanie: **Pôvodný dokument a aktualizácia #1:** www.mecca-consulting.at.
DI Dr. Hannes Schaffer; DI Beate Schaffer; Aleksandra Kljajic, BSc;
Ramon Obmann, BSc / Doplnené: baum2020
Aktualizácia #2: DI Karl Reiner www.oear.at / Doplnené: baum_cityregion

Základom pre vytvorenie tejto publikácie bola uvítacia mapa obce Kittsee / „Kittseer Willkommensmappe“. Bola vypracovaná v rámci stretnutí „za okrúhlym stolom“ v obci Kittsee. Ide o diskusiu, na ktorú sa pozývajú všetci, ktorí sa zaujímajú o krajinu a ľudí žijúcich za hranicami, a ktorí chcú prispieť k vzájomnému spoznávaniu sa a k dobrému spolužitiu. Osobitné poďakovanie patrí Helene Bakaljarovej a Helmutovi Wallmannovi.

Partnerské organizácie | Partnerorganisationen

HLAVNÝ PARTNER | LEAD PARTNER
 Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava
 Primaciálne námestie 1 | 814 99 Bratislava
www.bratislava.sk

PROJEKTOVÝ PARTNER
PROJEKTPARTNER
 Wirtschaftsagentur Burgenland GmbH
 Marktstraße 3 | 7000 Eisenstadt
www.wirtschaftsagentur-burgenland.at

PROJEKTOVÝ PARTNER | PROJEKTPARTNER
 NÖ.Regional.GmbH
 Schloßstraße 1 | 2801 Katzelsdorf
 Hauptstraße 31 | 2225 Zistersdorf
www.noeregional.at

Financovanie | Finanzierung

Podporené v rámci Programu spolupráce Interreg V-A Slovenská republika – Rakúsko.
 Gefördert im Rahmen des Kooperationsprogramms Interreg V-A Slowakei – Österreich.

